

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3659/2019
24.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Бисерке Живановић, Јелице Бојанић Керкез и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., чији је пуномоћник за пријем писмена Емина Ђуран Милић, адвокат из ..., ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Емина Ђуран Милић, адвокат из ..., против тужене ДД из ..., чији је пуномоћник Зорка Ђоновић Малуцков, адвокат из ..., ради накнаде штете и стицања без основа по тужби и утврђења по противтужби, одлучујући о ревизији тужене Соње Поповић изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2522/2019 од 20.06.2019. године, у седници већа од 24.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2522/2019 од 20.06.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧУЈУ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2522/2019 од 20.06.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 9363/17 од 18.12.2018. године, у погледу одлуке о накнади штете због неправилног заступања, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужилаца ББ, ВВ и ГГ, којим су тражили да се обавезе тужена да им по овом основу исплати износ од по 88.000,00 динара са законском затезном каматом од 19.06.2012. године до исплате.

У преосталом делу ревизија тужене **СЕ ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци ББ, ВВ и ГГ да туженој на име трошкова ревизијског поступка исплате износ од 90.400,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 9363/2017 од 18.12.2018. године, тужбени захтев је делимично усвојен и тужена обавезана да исплати тужиоцу АА по наведеном правном основу износ од 280.448,00 динара, са законском затезном каматом од 19.06.2012. године до исплате, на име неоснованог обogaђења износ од 16.488,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.03.2013. године до исплате на име

трошкова судских такси на тужбу и пресуду у предмету Основног суда у Новом Саду П 2354/11; тужиљи ББ износ од 104.448,00 динара и то: законску затезну камату на износ од 61.000,00 динара за период од 19.06.2012. године до исплате, на име накнаде штете износ од 88.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.06.2012. године до исплате на име разлике између досуђеног новчаног износа по пресуди Основног суда у Новом Саду П 2354/11 од 19.06.2012. године и износа који је требало да припадне тужиљи у овом спору, на име неоснованог обogaћења износ од 16.488,00 динара са каматом од 13.03.2013. године до исплате на име трошкова судских такси на тужбу и пресуду у наведеном предмету; тужиоцу ВВ износ од укупно 104.448,00 динара и то: законску затезну камату на износ од 61.000,00 динара за период од 19.06.2012. године до исплате, на име накнаде штете износ од 88.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.06.2012. године до исплате на име разлике између досуђеног новчаног износа по пресуди Основног суда у Новом Саду П 2354/11 од 19.06.2012. године и износа који је требало да припадне тужиоцу у овом спору, на име неоснованог обogaћења износ од 16.488,00 динара са законском затезном каматом од 13.03.2013. године до исплате на име трошкова судских такси у наведеном предмету; тужиоцу ГГ износ од 104.448,00 динара, и то законску затезну камату на износ од 61.000,00 динара за период од 19.06.2012. године до исплате 08.03.2017. године, на име накнаде штете износ од 88.000,00 динара са законском затезном каматом од 19.06.2012. године до исплате на име разлике између досуђеног новчаног износа и износа који је требало да припадне тужиоцу у наведеном предмету, на име неоснованог обogaћења износ од 16.488,00 динара са законском затезном каматом од 13.03.2013. године до исплате на име трошкова судских такси у наведеном предмету. Одбијен је противтужбени захтев тужене ДД којим је тражила да се утврди да је у Нацрту новог зкњ.ул бр. ... упис права својине на парцелама ..., ..., ... и ... уписана у КО ..., а у корист ЂЂ и ЕЕ, сваки у по 1/2 дела – без правног основа и без правног дејства, те којим се обавезују тужени да тужиљи накнаде трошкове парничног поступка колико буду износили, са законском затезном каматом од правноснажности пресуде до исплате. Обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 668.836,76 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде; одбијен је захтев тужилаца у делу којим су тражили законску затезну камату на износ од 16.488,00 динара од 19.06.2012. године, те у делу у којем сви тужиоци траже законску затезну камату на трошкове поступка од дана пресуђења; одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2522/2019 од 20.06.2019. године, жалба тужене – противтужиље је делимично усвојена, а делимично одбијена и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен захтев тужиоца ЕЕ којим је тражено да суд обавезе тужену да му на име накнаде штете исплати износ од 264.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.06.2012. године до исплате и тако што је одбијен захтев тужиље ББ, тужилаца ВВ и ГГ, којим је тражено да суд обавезе тужену да сваком од тужилаца исплати законску затезну камату на износ од 61.000,00 динара од 01.03.2013. године до 16.04.2015. године, те тако што је обавезана тужена да тужиоцима на име накнаде трошкова парнице исплати износ од 638.642,24 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У преосталом побијаном усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву и побијаном одбијајућем делу одлуке о противтужбеном захтеву првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, побијајући пресуду у потврђујућем делу, као и у погледу одлуке о трошковима парничног поступка, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о ревизији тужиље, јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе у погледу одговорности пуномоћника за штету причињену заступањем, због чега је на основу члана 404. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је, као пуномоћник адвокат заступала тужиоце у парници пред Основним судом у Новом Саду П 2354/11 у поступку против Града Новог Сада, као туженог, ради исплате накнаде за њихове фактички експроприсане непокретности. Поступак је окончан пресудом од 19.06.2012. године, а због, по оцени нижестепених судова, пропусти тужене да правилно определи сувласничке уделе тужилаца на непокретностима, тужиоцу ЕЕ је уместо износа од 528.000,00 динара, колико му припада према његовом сувласничком уделу од 1/2, досуђено 264.000,00 динара, а тужиоцима ББ, ВВ и ГГ, као правним следбеницима пок. ЖЖ, по истом основу је досуђено по 88.000,00 динара, уместо по 176.000,00 динара. Поред тога, од износа који су тужиоцима досуђени по наведеној пресуди, тужена је задржала за себе и износ који је сваком од тужилаца досуђен и наплаћен (у оквиру трошкова парнице) на име трошкова судске таксе за тужбу и пресуду, у износу од по 16.488,00 динара, и који је одбила да врати тужиоцима, који су по захтеву суда ове износе на име судске таксе уплатили на рачун суда 19.11.2014. године. Пошто је тужиоцима ББ, ВВ и ГГ пресудом досуђен износ од по 88.000,00 динара, а тужена им 01.03.2013. године понудила износ од по 61.000,00 динара, задржавши поменути износ на име судских такси, тужиоци су одбили да ову исплату приме, па је тужена уплату износа од по 61.000,00 динара за сваког од ових тужилаца уплатила у судски депозит у току ове парнице, 08.03.2017. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцима исплати тражене износе по основу накнаде штете услед неправилног

заступања, тражене износе на име плаћених судских такси по основу стицања без основа и да тужиоцима, осим тужиоцу ЕЕ, исплати законску затезну камату на износ од по 61.000,00 динара, од 19.06.2012. године до 08.03.2017. године.

Полазећи од истог чињеничног стања, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу у којем је тужена обавезана да сваком од тужилаца исплати износ од по 16.488,00 динара са одговарајућом каматом, на име трошкова судских такси које су тужиоци платили. Затим је, преиначујућим и ревизијом непобијаним делом пресуде, одбио захтев тужиоца ЕЕ да се тужена обавезе да му исплати износ од 264.000,00 динара по основу накнаде штете због неодговарајућег заступања, а полазећи од утврђене чињенице да овај тужилац тужену и није овластио за заступање, односно да је то она чинила без издатог пуномоћја, па како уговор о заступању између њих није закључен то се овај тужилац неосновано позива да му је проузрокована штета због повреде уговорне обавезе тужене као пуномоћника адвоката. У односу на преостале тужиоце у погледу накнаде штете проузроковане неодговарајућим заступањем, првостепена пресуда је потврђена, а потврђена је и одлука о одбијању противтужбеног захтева тужене за утврђење како је противтужбом тражено, с обзиром да за такав захтев тужена нема правни интерес. У погледу законске затезне камате на износ од по 61.000,00 динара, првостепена пресуда је делимично потврђена, а делимично преиначена. Наиме, првостепени суд је тужену обавезао да овим тужиоцима на износ од по 61.000,00 динара плати законску затезну камату од 19.06.2012. године, као дана доношења пресуде П 2354/11 (јер је тужиоцима на те износе од тада досуђена и у извршном поступку наплаћена законска затезна камата) до полагања тог износа у судски депозит 08.03.2017. године. По ставу другостепеног суда, пошто су тужиоци одбивши понуду тужене да приме износ од по 61.000,00 динара пали у поверилачку доцњу, у смислу одредбе члана 325. став 1., у вези са чланом 310. став 2. Закона о облигационим односима, престала је да тече камата сагласно одредби члана 326. став 2. ЗОО, јер је престала дужничка, а наступила поверилачка доцња. Међутим, како је даном подношења тужбе суду 16.04.2015. године са захтевом за исплату у смислу члана 324. став 2. ЗОО, тужена поново дошла у доцњу, која траје до исплате, другостепени суд је првостепену пресуду делимично преиначио у корист тужиље тако што је у, ревизијом непобијаном делу, одбио захтев за исплату законске затезне камате за период од 01.03.2013. године до 16.04.2015. године, а у преосталом делу, за период од 19.06.2012. године до 01.03.2013. године и период од 16.04.2015. године до исплате 08.03.2017. године, у ревизијом побијаном делу, потврдио.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су обавезали тужену да тужиоцима ББ, ВВ и ГГ исплати досуђене износе од по 88.000,00 динара по основу накнаде штете услед неправилног заступања.

Усвајајући тужбени захтев по овом основу судови су се позвали на одредбе члана 154. и члана 186. ЗОО, у вези са чланом 12, 17, 18. став 1. ЗОО и одредбом члана 12. тачка 1. Кодекса професионалне етике адвоката. Међутим, из утврђеног чињеничног стања, произлази да је околност да је тужена захтев за исплату накнаде тужиоцима по основу фактичке експропријације засновала на претходном земљишнокњижном стању (а по коме тужиоцима припадају мањи сувласнички удели) последица њеног правног става о томе који извод је у овом случају правно релевантан. Тужена сматра да је то

извод са сувласничким уделима који су тужиоцима припадали у време када су спорне парцеле постале улице, и тиме фактички експроприсане, а што одговара старом земљишнокњижном стању. Тужиоци сматрају да им накнада припада према повећаним сувласничким уделима које су стекли касније, развргнућем у поступку комасације, у време када су предметне парцеле већ биле у саставу улица и да је захтев требало поставити према садржини записника о комасацији и нацрту новог земљишнокњижног улошка. И сам другостепени суд образложење своје одлуке заснива на анализи тог спорног питања и свом схватању како је оно требало да буде решено, чинећи тиме основаним наводе ревидента да се на тај начин у овој парници заправо процењује правилност другог правноснажно окончаног поступка, а што није примерено. Исход сваке парнице је резултат активности парничних странака, али и суда, а суд у складу са обавезом из члана 313. ЗПП се стара на одговарајући начин, постављањем питања, да се у току поступка пруже потребна објашњења, да би се утврдиле чињенице од којих зависи одлука о основаности тужбеног захтева. Притом, пресуда Основног суда у Новом Саду П 2354/11 од 19.06.2012. године је и по жалби потврђена од стране другостепеног суда у том поступку.

Одговорност адвоката за накнаду штете је подвргнута општим правилима о субјективној одговорности, уз подразумевајући стандард пажње доброг стручњака из члана 18. став 2. Закона о облигационим односима. Адвокат не одговара за неуспех у парници, изузев ако се докаже његова кривица за несавестан и незаконит рад. Адвокат има право и дужност да у границама овлашћења предузима све радње за које сматра да могу да користе странци којој пружа правну помоћ и суверено процењује целисходност радњи које предузима за странку. Став адвоката у погледу одређених правних околности није питање његове савесности, већ је то ствар стручности адвоката кога је тужилац сам изабрао. Грађанскоправна одговорност адвоката подразумева повреду уговора о заступању (неизвршавање или неодговарајуће извршење уговорне обавезе), постојање противправности, постојање кривице и постојање каузалне везе између узрока и наступања штетне последице. Парничне радње које пуномоћник предузима у границама формалног овлашћења производе своје дејство према властодавцу, без обзира на то да ли се пуномоћник притом придржавао властодавчевих упутстава или о њима није водио рачуна. Суд је тај који одлучује, а адвокат само предлаже да се одлучи на одређени начин. Адвокат се уговором не обавезује да ће за странку да добије парницу. Према члану 12. тачка 1. Кодекса професионалне етике адвоката ("Службени гласник РС", бр. 27/2012 и 159/2020 – Одлука УС) у заступању адвокат је одговоран за савете које је дао или пропустио да да, и за мере које је предузео или пропустио да предузме. Стога је у овом конкретном случају неприхватљиво позивање нижестепених судова на одредбу члана 154. став 1, у вези са чланом 158. Закона о облигационим односима, а која се односи на одговорност по основу кривице. Кривица постоји када је штета проузрокована намерно или непажњом, с тим да се непажња јавља у два вида – као крајња непажња или као обична непажња, односно нехат. Међутим, као што је већ изнето, питање правног схватања адвоката је питање његове стручности, а не кривице, а странка је та која је одговорна за избор свог пуномоћника.

Како се из свих изнетих разлога, не може прихватити став о одговорности тужене по овом основу тужбеног захтева, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП нижестепене пресуде у овом погледу преиначио.

У преосталом делу Врховни касациони суд је ревизију одбио као неосновану, на основу члана 414. став 1. ЗПП, јер је тачан закључак нижестепених судова да тужена нема правни интерес за постављени противтужбени захтев за утврђење (на правилност ког закључка не утиче чињеница да је тај захтев одбијен а не тужба одбачена), а обавезивање тужене за видове штете о којима је одлучено у преосталом потврђујућем а ревизијом побијаном делу другостепене пресуде је засновано на правилној примени већ наведеног материјалног права.

Из изнетих разлога Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке, а одлучио је и да детаљно не образлаже одлуку у овом погледу, на основу овлашћења из члана 414. став 2. ЗПП, с обзиром да се у ревизији понављају жалбени разлози које је другостепени суд правилно оценио, а образлагањем ревизијске одлуке се не би постигло ново тумачење права, нити допринело његовом уједначеном тумачењу.

Туженој су досуђени трошкови ревизијског поступка на име састава ревизије у износу од 12.000,00 динара, према важећој АТ у време предузимања ове парничне радње и на име судских такси за ревизију у износу од 33.160,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 45.240,00 динара, према важећој ТТ, укупно 90.400,00 динара, а сразмерно успеху у поступку по ревизији.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић